

گزارش گردهمایی‌های برگزار شده

از راست: ابوالفضل رفیع پور، علی ایرانمنش، رازانی، بهروز خسروی

کنگره بین‌المللی ریاضی دانان جهان ۲۰۱۰ ICM

کنگره بین‌المللی ریاضی دانان جهان هر چهار سال یک‌بار در یکی از کشورهای عضو اتحادیه بین‌المللی ریاضی دانان جهان (IMU) برگزار می‌شود که سال جاری در کشور هندوستان، شهر حیدرآباد از تاریخ ۱۹ لغایت ۲۷

آگوست برگزار گردید. این کنگره، بزرگترین همایش ریاضی در جهان است که در تمامی رشته‌های مرتبط با علوم ریاضی برگزار می‌گردد و در این کنگره حدود سه هزار نفر از ریاضی دانان نقاط مختلف دنیا شرکت کرده بودند. تعداد ۲۰ سخنرانی یک ساعته و ۱۶۸ سخنرانی ۴۵ دقیقه‌ای توسط سخنرانان مدعو ارائه شد و طبق روال کنگره‌های قبلی، مقالات سایر شرکت‌کنندگان در قالب سخنرانی‌های تخصصی ۱۵ دقیقه‌ای و یا پوستر پذیرفته شده بود و کتاب خلاصه مقالات ارائه شده نیز در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت. در روز افتتاحیه این کنفرانس، که با حضور رئیس جمهور هندوستان و بعضی از مقامات دیگر کشور هندوستان برگزار گردید، به چهار نفر به شرح زیر مدال فیلدز اهدا شد.

Elon Lindenstrauss (Princeton University, USA);
Ngô Ba'o Châu (Université Paris-Sud, Orsay, France);
Stanislav Smirnov (Université de Genève, Switzerland);
Cédric Villani (Institut Henri Poincaré, Paris, France).
همچنین جوایز نوانلینا (Nevanlinna)، گاوس (Gauss) و چرن (Chern) نیز به برگزیدگان آن، اهدا گردید در این کنگره، برای اولین بار جایزه جدیدی تحت عنوان لیلاواتی (Leelavati Prize) توسط انجمن ریاضی هندوستان، اهدا گردید. جزئیات برندگان این جوایز و کارهای تحقیقاتی صورت گرفته توسط برندگان در شماره بعدی خبرنامه خواهد آمد. لازم به ذکر است که حدود چهل نفر از ریاضی دانان ایرانی نیز در این کنگره شرکت کرده بودند و تعدادی از ایرانیان مقیم خارج در کشور نیز حضور داشتند که از جمله آن‌ها، خانم دکتر میسرزاخانی به عنوان یکی از سخنرانان مدعو چهل و پنج دقیقه‌ای نیز حضور داشتند.

اسامی برندگان جوایز از راست:

Meyer (The Gauss Prize); Prof. pielman (The Rolf
Nevanlinna Prize); Prof. Cedric Villani (The Fields
Medal); Prof. Nirenberg (The Chern Medal); Prof.
Stanislav mirnov (The Fields Medal); Prof. Ngo ao
Chau (The Fields Medal); Prof. Elon Lindenstrauss
(The Fields Medal)

علی ایرانمنش

عضو شورای اجرایی انجمن ریاضی ایران

جلسه مجمع عمومی اتحادیه ریاضی دانان

جهان در سال ۲۰۱۰

انتخاب گردید.

در طول برگزاری مجمع عمومی، گزارش مالی سالانه IMU بین سال‌های ۲۰۰۷ لغایت ۲۰۱۰ توسط رئیس کمیته (FDC) ارائه گردید و سپس به تأیید اعضای مجمع عمومی رسید. همچنین براساس رأی‌گیری صورت گرفته مقرر شد که مبلغ دو درصد به حق عضویت سالانه اعضا IMU، اضافه گردد.

یکی دیگر از مسائل مهم در مجمع عمومی، انتخاب اعضای جدید کمیته‌های وابسته به IMU از جمله کمیته اجرایی است که براساس رأی‌گیری صورت گرفته، کمیته اجرایی IMU برای دوره ۲۰۱۴ - ۲۰۱۰، به شرح زیر انتخاب شدند. لازم به ذکر است انتخاب اعضای کمیته اجرایی به این صورت است که یک کمیته تحت عنوان کمیته انتخابات حدود یکسال قبل از برگزاری مجمع تشکیل می‌شود و براساس سهمیه‌ای که برای قاره‌های مختلف در نظر گرفته‌اند و توسط کشورهای عضو نامزد می‌شوند، بررسی‌های اولیه را انجام داده و پس از نهایی شدن کاندیداهای مورد نظر، در جلسه مجمع عمومی IMU، معرفی می‌شوند و هر کدام، به صورت خیلی مختصر خودشان را معرفی می‌کنند و C.V. آن‌ها نیز قبل از برگزاری مجمع عمومی در اختیار اعضای مجمع قرار می‌گیرد. همچنین رئیس کمیته اجرایی که در واقع رئیس IMU نیز می‌باشد و خزانه‌دار، توسط این کمیته انتخاب می‌شوند و صرفاً به اطلاع اعضای مجمع رسانده می‌شود و لذا انتخاب رئیس و خزانه دار در دوره‌های چهار ساله، بدون رأی‌گیری صورت می‌گیرد.

رئیس جدید IMU (USA) Prof. Ingrid Daubechies

خزانه‌دار IMU (Germany) Prof. Martin Groetsche

Prof. Christiane Rousseau (Canada)

Prof. Marcelo Viana (Brazil)

Prof. Manuel de León (Spain)

Prof. Yiming Long (China)

Prof. Cheryl E. Praeger (Australia)

Prof. Vasudevan Srinivas (India)

Prof. John Francis Toland (UK)

Prof. Wendelin Werner (France)

Prof. László Lovász (Hungary)

به علاوه در مجمع عمومی، کمیته سه نفری منتخب کمیته اجرایی IMU گزارشی از روند انتخاب کشور میزبان برای کنگره بعدی ریاضی‌دانان (IMC ۲۰۱۴) ارائه نمودند. سه کشور کره جنوبی، کانادا و برزیل متقاضی بودند که این کمیته پس از بازدید از این سه کشور و بررسی امکانات آن‌ها نهایتاً پیشنهادهايشان به مجمع عمومی، کشور کره جنوبی بود که مورد تأیید کلیه اعضای

شانزدهمین مجمع عمومی اتحادیه ریاضی‌دانان جهان (IMU) در تاریخ ۱۶ لغایت ۱۷ آگوست ۲۰۱۰ در شهر بنگلور هندوستان با حضور نمایندگان ۷۲ کشور جهان برگزار گردید. مجمع عمومی IMU، هر چهار سال یک بار قبل از برگزاری کنگره بین‌المللی ریاضی‌دانان جهان به مدت ۲ روز برگزار می‌گردد. در شانزدهمین مجمع عمومی، علاوه بر گزارش رئیس اتحادیه ریاضی‌دانان جهان (Prof. Lovase)، رؤسای چندین کمیته مرتبط با IMU، نیز گزارشی از عملکرد کمیته‌های مربوطه را ارائه نمودند. تعدادی از این کمیته‌ها عبارتند از: Credentials Committee, Tellers Committee, Finance and Dues Committee, Resolution Committee, Election Committee

از جمله نکات مهمی که رئیس IMU، در سخنرانی خود عنوان نمود، بررسی وضعیت انتشارات مقالات ریاضی در مجلات تخصصی بود که کمیته‌ای بررسی‌های لازم را انجام داده است. گزارش مبسوطی در اختیار کمیته اجرایی IMU قرار داده است و در این گزارش اشاره شده است که به دلیل ماهیت رشته ریاضی، رتبه‌بندی مقالات و مجلات مرتبط برحسب JCR، به عنوان تنها ملاک و شاخص، درست نمی‌باشد و باید شاخص‌های دیگری نیز لحاظ گردد و مقرر شده است که انجمن ریاضی آمریکا، این مسئولیت را بپذیرد و نحوه امتیازدهی و رتبه‌بندی مقالات و مجلات ریاضی را در تمامی شاخه‌ها و موضوعات اعلام نماید. از جمله نکات دیگر صیحت‌های رئیس IMU، توافقات صورت گرفته بین IMU و یونسکو مبنی بر حمایت مالی از کنفرانس‌ها و سمینارهای تخصصی ریاضی‌ای است که مورد تأیید IMU می‌باشد. همچنین رئیس کمیته CDO (Commission for Developing Countries) گزارشی از تعداد تقاضاهای رسیده جهت استفاده از حمایت مالی IMU برای شرکت در کنگره ۲۰۱۰ ICM ارائه نمود که براساس این گزارش، تعداد ۸۰۰ تقاضا به این کمیته واصل شده بود که از بین آن‌ها، تعداد ۱۲۰ نفر انتخاب شدند که به صورت کامل مورد حمایت مالی قرار گرفتند (بلیط هواپیما، هزینه زندگی و هزینه حق ثبت‌نام کنفرانس).

یکی دیگر از مباحث مطرح شده در این گردهمایی، انتخاب محل جدید دبیرخانه IMU بود که سه کشور آلمان (مؤسسه WIAS)، کشور کانادا (Field Institute) و کشور برزیل (مؤسسه IMPA) متقاضی پذیرش دبیرخانه بودند که بعد از توضیحات نماینده هر کدام از این مؤسسات، رأی‌گیری به عمل آمد و مؤسسه وایراشتراس WIAS در شهر برلین آلمان به عنوان محل جدید دبیرخانه IMU

بیشائبه استاد بزرگوار آقای دکتر کاظم محمد، عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عمل آمد.

مجموعه برنامه‌های علمی کنفرانس شامل ۱۲ سخنرانی عمومی، ۲۲۳ سخنرانی تخصصی، ۱۵۰ مورد پوستر، ۵ کارگاه آموزشی و نشست تخصصی سرشماری و آمارگیری خانواری بود و همین‌طور مجمع عمومی انجمن آمار ایران، نشست نمایندگان انجمن آمار ایران و چندین نمایشگاه از جمله نمایشگاه انجمن ریاضی برگزار گردید و از نقاط دیدنی و متنوع استان بازدید به عمل آمد.

مراسم اختتامیه روز پنجشنبه ۱۴ مرداد در تالار وحدت دانشگاه تبریز برگزار شد. در این مراسم از ۱۲ استاد مدعو، رئیس انجمن آمار ایران، دو نفر از اساتید بازنشسته گروه آمار دانشگاه تبریز، ۴ نفر از اعضای کمیته علمی خارج از دانشگاه تبریز، ۶ مقاله برتر ارائه شده به صورت پوستر و تیم‌های اول تا سوم یازدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور و نفرات برتر انفرادی این مسابقه تجلیل به عمل آمد. علاوه بر آن رئیس انجمن آمار ایران، معاون پژوهشی دانشگاه تبریز، دبیر کمیته یازدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور، دبیر کمیته علمی کنفرانس و رئیس دانشکده علوم ریاضی نیز در مراسم اختتامیه به ایراد سخنرانی پرداخته و گزارش‌ها و نکاتی در مورد برگزاری کنفرانس ارائه دادند. از نکات قابل توجه در این کنفرانس می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. تصمیم دآوری مقالات براساس مقالات کامل با محدودیت ۸ صفحه.
۲. تعیین یک مسئول ثابت برای هر کلاس که وظیفه کلیه هماهنگی‌های مربوط به ارائه سخنرانی در آن کلاس را برعهده داشت.
۳. اعطای گواهی ارائه مقالات سخنرانی یا پوستر بلافاصله بعد از ارائه توسط رئیس جلسه یا مسئول مربوط به ارائه‌دهندگان مقالات.
۴. انتخاب پوستر برتر در هر روز ۲ پوستر از بین پوسترها توسط داوران و در مجموع ۶ پوستر.
۵. تهیه و اهدای CD خلاصه مقالات و مقالات کامل انگلیسی و فارسی به شرکت کنندگان به طوری که در این CD امکان جستجو به صورت موضوعی وجود داشت.
۶. اضافه نمودن بخش نمایه در خلاصه مقالات و مجموعه مقالات برای جستجوی مولفان.
۷. انجام کلیه مراحل دآوری مقالات و ارائه نتایج آن از طریق صفحه وب کنفرانس، همچنین ارسال پیام‌های کوتاه خوشامدگویی، راهنمایی‌های حین برگزاری و خداحافظی برای کلیه شرکت کنندگان در کنفرانس. قدرت عبادی نماینده انجمن در دانشگاه تبریز

مجمع قرار گرفت و مقرر شد کنگره بعدی ریاضی‌دانان جهان، در سال ۲۰۱۴، از تاریخ ۱۳ لغایت ۲۲ آگوست در شهر سئول برگزار گردد. در ادامه، رئیس کنگره ۲۰۱۰، IMC گزارشی از روند برگزاری این کنگره ارائه نمود و اعلام شد که براساس تصمیم کمیته اجرایی IMU از این دوره به بعد، کتاب مجموعه مقالات ارائه شده توسط سخنرانان مدعو به صورت لوح فشرده در اختیار شرکت کنندگان کنگره قرار خواهد گرفت (در دوره‌های قبل کتاب مجموعه مقالات ارائه شده توسط سخنرانان مدعو به صورت سه جلد قطور در اختیار شرکت کنندگان قرار می‌گرفت). در آخرین جلسه مجمع، رئیس کمیته قطعنامه، ۲۱ بند قطعنامه پایانی مجمع را قرائت کرد که هر کدام از بندهای آن به رأی‌گیری گذاشته شد و مورد تأیید قرار گرفت. همچنین با تصویب اعضای مجمع عمومی، کشور سروستان و مونت نگر به عنوان عضو جدید IMU در گروه یک پذیرفته شد و کشورهای مولداوی، نپال و عمان به عنوان اعضای حقوقی IMU پذیرفته شدند. جهت اطلاع خوانندگان، باید عرض کنم کشورهای عضو، برحسب رتبه‌بندی صورت گرفته توسط IMU، در گروه یک تا گروه ۵ قرار می‌گیرند و برای ارتقا از یک گروه به گروه بالاتر، باید اطلاعات مورد نیاز توسط کشور عضو، به دبیرخانه IMU ارسال گردد تا پس از بررسی اطلاعات ارسالی، تقاضای آن کشور به گروه بالاتر، به رأی‌گیری گذاشته شود و در صورت کسب آرا لازم، ارتقا به گروه بالاتر اجرایی می‌شود. در حال حاضر ایران در گروه ۳ قرار دارد.

علی ایرانمنش

نماینده انجمن ریاضی ایران در شانزدهمین مجمع عمومی IMU

دهمین کنفرانس آمار ایران

دهمین کنفرانس آمار ایران در روز سه‌شنبه مورخ ۱۲ مرداد ۱۳۸۹ در تالار وحدت دانشگاه تبریز برگزار شد. در این کنفرانس آقای دکتر حسین جباری‌خامنه دبیر، دکتر حسین امامعلی‌پور رئیس دانشکده علوم ریاضی دبیر کمیته اجرایی، دکتر حسین بیورانی دبیر کمیته علمی و دکتر رامین ایمانی دبیر کمیته یازدهمین مسابقه دانشجویی آمار کشور بوده‌اند.

در این مراسم پس از عرض خیرمقدم توسط دبیر کنفرانس، آقایان دکتر محمدقاسم وحیدی‌اصل رئیس انجمن آمار ایران، دکتر سیدمحمد تقی‌علوی رئیس دانشگاه تبریز، آقای میرتاج‌الدینی معاون حقوقی و پارلمانی رئیس جمهور و دکتر عادل آذر رئیس مرکز آمار ایران سخنرانی نمودند. طبق روال کنفرانس‌های گذشته مبنی بر نکوداشت یکی از پیشکسوتان عرصه آمار، در افتتاحیه کنفرانس دهم جامعه آماری کشور از خدمات ارزنده و تلاش‌های

دهمین کنفرانس

سیستم‌های فازی ایران

دهمین کنفرانس سیستم‌های فازی ایران روزهای ۲۲ تا ۲۴ تیرماه ۱۳۸۹ در دانشکده علوم ریاضی و مجموعه تالارهای دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد. این کنفرانس میزبان بیش از ۳۰۰ نفر از پژوهشگران، استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی علاقه‌مند به سیستم‌های فازی بود. در این کنفرانس حدود ۱۸۰ سخنرانی تخصصی ۳۰ دقیقه‌ای و ۱۰ سخنرانی عمومی و ۵۰ پوستر ارائه شد.

پروفسور کائورو هیروتا از دانشگاه صنعتی توکیو که رئیس انجمن‌های فازی است سخنران مدعو خارجی، و آقایان دکتر عادل آذر (دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر اسفندیار اسلامی (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر سید محسن پدram (دانشگاه تربیت معلم تهران)، دکتر امیر دانشگر (دانشگاه صنعتی شریف)، دکتر محمدمهدی زاهدی (دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر رضا عامری (دانشگاه مازندران)، دکتر ماشاءاله ماشین‌چی (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر محمد باقر منهاج (دانشگاه صنعتی امیرکبیر)، دکتر سیدمنصور واعظ‌پور (دانشگاه صنعتی امیرکبیر)، مدعو داخلی کنفرانس بودند. شادروان دکتر کارولوکس (دانشگاه تهران) نیز از سخنرانان مدعو بودند که متأسفانه چند روز قبل از شروع کنفرانس درگذشتند و به همین دلیل بخشی از مراسم افتتاحیه به تجلیل از ایشان اختصاص داده شد.

نظم برگزاری سخنرانی‌ها و پذیرایی مناسب کنفرانس از نکاتی بود که شرکت‌کنندگان به آنان اذعان نمودند و در مراسم اختتامیه از زحمات کمیته‌های علمی و اجرایی کنفرانس قدردانی به عمل آمد. برگزاری مناسب این کنفرانس حاصل مساعدت‌ها و همکاری‌های ریاست دانشگاه شهید بهشتی، معاونان ایشان، ریاست انجمن سیستم‌های فازی ایران، ریاست وقت دانشکده علوم ریاضی، و حامیان مالی کنفرانس وزارت علوم تحقیقات و فناوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، انجمن سیستم‌های فازی ایران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشگاه دامغان، دانشگاه سمنان، دانشگاه گلستان، دانشگاه علوم و فنون مازندران، دانشگاه صنعتی مالک اشتر، مجتمع آموزش عالی ایرانشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، مرکز مطالعات و همکاری‌های علمی بین‌المللی، مرکز آمار ایران، و گروه خودروسازی سایپا است.

جعفر شفاف

نماینده انجمن در دانشگاه شهید بهشتی

سمینار یک روزه چشم‌انداز آموزش و پژوهش ریاضی کشور

۱۵ مهرماه ۱۳۸۹

فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران

بنا بر برنامه‌ریزی و دعوت شاخه ریاضی فرهنگستان علوم، جمعی از استادان مجرب دانشگاه‌های کشور برای همفکری درباره برخی از مسائل روز ریاضیات کشور به سمینار یک روزه‌ای در مهر ماه سال جاری دعوت شدند. این سمینار با نام فوق و شرکت ۴۲ نفر از دعوت‌شدگان، در ساعت ۸:۳۰ صبح روز پنج‌شنبه ۱۵ مهر ماه در محل فرهنگستان، با حضور رئیس و هیأت رئیسه محترم فرهنگستان افتتاح گردید. در ابتدای مراسم و پس از قرائت آیاتی از قرآن مجید و سرود جمهوری اسلامی ایران، دبیر سمینار آقای دکتر تومانیان و رئیس شاخه ریاضی فرهنگستان و آقای دکتر رجبعلی‌پور ضمن ابراز تشکر از افتخار حضور مدعوین، اهداف برگزاری سمینار را تشریح نمودند. سپس آقای دکتر دآوری رئیس فرهنگستان سخنرانی موجز و مفیدی در رابطه با ماهیت ریاضیات، اهمیت علوم پایه، و لزوم توجه ویژه به آن ایراد فرمودند.

نخستین سخنران سمینار بعد از افتتاحیه آقای دکتر سیبوش شهنشاهی از دانشگاه صنعتی شریف بودند که در مورد آموزش ریاضی در دانشگاه‌ها، بر اساس آمار و تحلیل‌های تجربی نکاتی را مطرح و به دورویکرد راهبردی رایج در هدف گذاری آموزش دوره کارشناسی ریاضی اشاره کردند. رویکرد اول هدف اصلی در این دوره آموزشی را تربیت ریاضی کار حرفه‌ای می‌شمارد. رویکرد دوم هدف را تربیت شهروند مطلع و فرهیخته‌ای می‌داند که در حوزه ریاضیات، تخصصی هم دارد. در مواردی هم ترکیبی از این دو رویکرد مورد توجه است. ایشان این پرسش را مطرح کردند که هدف‌گذاری ما با این تنوع و کمیت ورودی‌ها در رشته ریاضی چیست. این سخنران پیشنهادهایی را هم برای ارتقاء آموزش ریاضی در دانشگاه‌ها ارائه کردند.

سخنران بعدی آقای دکتر محمد صال مصلحیان از دانشگاه فردوسی مشهد بودند که وضعیت تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های ایران را با کشور فرانسه براساس داده‌های آماری نشر مقالات منتشره در مجلات مختلف مقایسه کردند. ایشان هدف تحصیلات تکمیلی را تربیت افرادی دارای توانایی پژوهش و

ایشان تصریح کردند که به رغم این امر «آیین‌نامه اعطای اختیار برنامه‌ریزی به دانشگاه‌های صاحب هیأت ممیزه» همچنان به قوت خود باقی است، لذا چنین دانشگاه‌هایی می‌توانند به استناد این آیین‌نامه به رای و نظر جمعی گروه تخصصی خود عمل کنند. بر اساس همان آیین‌نامه دانشگاه‌های فاقد هیأت ممیزه نیز می‌توانند به برنامه آموزشی یک دانشگاه صاحب هیأت ممیزه اقتدا کنند.

سخنرانان بعدی آقایان دکتر رحیم زارع‌نهندي از دانشگاه تهران و دکتر سعید اعظم از دانشگاه اصفهان بودند که موضوع تحقیقات ریاضی، مجلات ریاضی و ISI را به بحث گذاردند و بیان داشتند که اصولاً تحقیقات در ریاضیات، پس از اشراف در یک شاخه از ریاضیات و آشنایی با سؤالات مطرح پژوهشی در آن شاخه مورد توجه قرار می‌گیرد. این اصل در کشور ما چندان رعایت نمی‌شود. پایگاه ISI یکی از پایگاه‌های ارزیابی آماری مقالات و کارهای تحقیقاتی است که اطلاعات آماری در رابطه با مقالات و مسائل مرتبط با آن را به دست می‌دهد. این آمار در صورتی می‌تواند قابل استناد و اتکاء باشد که با پالایش تحلیلی دقیق متخصصین همراه باشد. متأسفانه روش رایج بعضی از نهادهای مدیریتی، بهره‌گیری سطحی و ساده از ارقام و اعداد آماری به عنوان شاخص اصلی ارزیابی‌های پژوهشی است. بنا بر نظر سخنران این دیدگاه اغلب سبب بیراهه رفتن اهداف تحقیقاتی می‌گردد.

دکتر امیر دانشگر استاد دانشگاه صنعتی شریف، سخنرانی خود را درباره تحقیقات میان رشته‌ای در طی سه بخش ارائه نمودند. در بخش اول موضوع تحقیقات بین رشته‌ای، چگونگی پیدایش، جایگاه و لزوم توجه به آن در عصر حاضر، در بخش دوم، تحقیقات میان رشته‌ای در ریاضیات، چگونگی بهره‌گیری از حوزه‌ها و تحقیقات میان رشته‌ای برای ارتقاء کیفی آموزش و پژوهش ریاضیات و در بخش سوم نیز چگونگی برخورد با تحقیقات میان رشته‌ای مرتبط با رشته ریاضی، وضعیت این حوزه در ایران و ارتباط آن با آموزش ریاضی کشور مورد کنکاش قرار گرفت.

سخنران بعدی آقای دکتر امیدعلی کرمرزاده از دانشگاه شهید چمران اهواز بودند که در مورد چشم‌انداز پژوهش ریاضی در ایران صحبت کردند. ایشان وضعیت تحقیقات کشور، تأثیرگذاری دوره‌های دکتری در دانشگاه‌ها، آیین‌نامه ارتقاء رتبه اعضای هیأت علمی، فرصت‌های مطالعاتی، گسترش سریع رشته‌های گوناگون ریاضیات، افزایش دانشجویان و فعالیت‌های پژوهش‌شده‌های مرتبط با ریاضیات را مورد بررسی قرار دادند و با این پیش‌زمینه، موضوع پژوهش ریاضی در کشور را مطرح ساختند.

میزگرد «آینده ریاضی در ایران» با حضور آقایان: دکتر مهدی بهزاد، دکتر علیرضا مدقالچی، دکتر ارسلان شادمان، دکتر محمد

نوآوری در زمینه‌های مختلف علوم و فن‌آوری، برای رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش دانستند و به تبیین و بررسی سؤالات زیر پرداختند.

۱. چه کسانی می‌توانند استاد راهنمای رساله دکتری باشند و تا چه حد استادان راهنما در ایران نقش خود را به درستی ایفا می‌کنند؟

۲. تا چه حد دانشجویان، به وظایف مورد انتظار محیط‌های علمی به عنوان دانشجویان دکتری عمل می‌کنند.

۳. کم و کیف ضوابط و مقررات آموزشی برای دوره‌های دکتری چیست؟

۴. کیفیت رساله‌های دکتری و مقاله‌های مستخرج از آن‌ها در ایران چگونه است؟

پس از آن، خانم دکتر زهرا گویا استاد دانشگاه شهید بهشتی به ایراد سخن پرداختند و درباره آموزش ریاضی پیش از دانشگاه به استناد سخنرانی‌های عمومی کنگره‌های آموزش ریاضی ICME و PME و کمیسیون تدریس ریاضی ICME، روند تدریس ریاضی در مدارس ایران را ارزیابی کردند. ایشان روش تدریس، کتب درسی و آموزش معلمین ریاضی جهت آشنایی با روش تدریس را مورد انتقاد قرار دارند و از جامعه ریاضی ایران درخواست نمودند که به این مهم توجه داشته و راهکارهای عملی خود را به وزارت آموزش و پرورش ارائه نمایند.

سخنران بعدی آقای دکتر اسماعیل بابلیان استاد دانشگاه تربیت معلم تهران بودند که به برنامه‌های ریاضی دانشگاه‌ها و راهکارهای ارتقاء کیفیت تدریس پرداختند. ایشان اشاره کردند که، برنامه‌های ریاضی در دانشگاه‌های ایران به چند دوره تقسیم می‌شوند، دوره اول از تأسیس نخستین مرکز آموزش عالی، یعنی دارالمعلمین عالی، شروع و تا اوایل انقلاب ادامه می‌یابد. دوره دوم برنامه‌های ریاضی تدوین شده توسط گروه ریاضی ستاد انقلاب فرهنگی است. دوره سوم برنامه‌های ریاضی با شش گرایش است. دوره چهارم حذف گرایش‌های شش گانه و ایجاد سه رشته ریاضی محض، ریاضی کاربردی و ریاضی دبیری است. سرانجام برنامه ابلاغ شده جدید شامل رشته‌های علوم ریاضی در سه رشته با عناوین ریاضیات و کاربردها، آمار و کاربردها و علوم کامپیوتر است. پس از این سخنرانی، شیوه تغییر و ابلاغ برنامه جدید درسی مورد انتقاد چند تن از حاضرین قرار گرفت که در پاسخ گفته شد قرار کمیته برنامه‌ریزی درسی این بود که برنامه جدید ابتدا در چند دانشگاه اجرا شود و پس از رفع اشکال‌های احتمالی به عنوان یک مدل قابل تبعیت و نه لزوماً اجباری، به دانشگاه‌ها ابلاغ گردد. اما به این توافق، با ابلاغ عمومی اخیر از طرف وزارت علوم عمل نشده است.

۱. استخدام متمرکز

توسعه و تقویت هیأت علمی بخش‌های ریاضی دانشگاه‌ها و توفیقات ارزنده ریاضی‌دانان خوب و ساعی کشور در ترازهای جهانی، موجب دلگرم شدن به چشم‌اندازهای روشن توسعه و سربلندی دانش ریاضیات کشور است. همه دانشوران این حوزه از توجه و حمایت سیاست‌گذاران برای گسترش کمی و کیفی این بخش و دیگر بخش‌های بنیادی علوم در کشور سپاسگزارند. با این وجود به نظر می‌رسد که تمرکز جذب هیأت علمی در وزارت علوم که رویه متداولی در جهان علمی و دانشگاهی امروز نیست، موجب تقلیل سطح تصمیمات، اختیارات و به تبع آن مسئولیت‌های بخش‌های دانشگاهی می‌گردد. تقویت اختیارات و استقلال دانشگاه‌ها، راه اصلی رسیدن به مقصود والای گسترش مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی نهادهای دانشگاهی است. پیشنهاد این گردهمایی، تجدیدنظر در اجرای این تصمیم به نحوی است که اصول موضوعه فوق مخدوش نشوند.

۲. گسترش کمی آموزش عالی

توسعه امکان بهره‌مندی از تحصیلات دانشگاهی برای همه فرزندان این سرزمین امری ستودنی و تقدیرآمیز است. با این وجود و به رغم این اصل و آرمان متعالی، آنچه در حال حاضر پیداست این است که توسعه کمی آموزش عالی، ارتباط مؤثر و متقابلی با سیاست‌گذاری‌های بالادستی مرتبط با گسترش و رشد فضای کار و پیشه و رونق اقتصادی ندارد و از همین روی، خود تنظیمی طبیعی ورود به این دوره‌ها به طور جدی مختل گشته‌اند. این اختلال موجب شده است تا آموزش عالی محل ورود و انباشته شدن از جمعیت بی‌پناه نسل‌های جوانی بشود که در خاک متناسب خود یعنی محیط کار و پیشه و علائق متنوع و طبیعی خویش فرصت نشوونما و بسط و بُروز نیافته‌اند و در مسیر طبیعی مصلحت‌های رشد و بلوغ و انتخاب و علائق خود قرار نگرفته‌اند. به همین دلیل بسیاری از آحاد این جوانان نه تنها حضور موفقی در دانشگاه‌ها ندارند و یأس و سرخوردگی از دانش و فضیلت مؤثر و موفق را گسترش می‌دهند بلکه در عین حال حامل سرخوردگی‌های علمی و عواقب اجتماعی متعددی بر گرده جامعه خود نیز هستند. بخشی از این جمعیت‌های بی‌علاقه و بی‌انگیزه در بخش‌های ریاضی دانشگاه‌ها متراکم گشته‌اند و لاجرم موجب کاهش شدید کیفیت‌ها و استانداردهای علمی و آموزشی شده‌اند. تورم بی‌تناسب دانشجو در دامنه آموزش عالی، نشانگر بیماری بافت‌های درونی‌تری در جامعه است. این گردهمایی نگران این اوصاف از احوال جامعه

صال مصلحیان، دکتر مسعود آری‌نژاد و دکتر مگردیج تومانیان تشکیل گردید. مباحث میزگرد، عمدتاً پیرامون موضوعاتی بود که در طول سخنرانی‌ها و پرسش و پاسخ‌ها مطرح شده بود.

بیانیه زیر حاصل تبادل نظر و آراء شرکت‌کنندگان در این سمینار درباره وضعیت موجود ریاضیات کشور و ارائه طریق برای بهبود و ارتقاء آینده آن است. زحمت تهیه نسخه نخست متن این بیانیه را آقای دکتر آری‌نژاد تقبل نمودند که به این وسیله از ایشان تشکر می‌شود. متن پیش رو، با ویرایش و جمع‌بندی نهایی شاخه علوم ریاضی فرهنگستان منتشر می‌شود.

بیانیه دربند

هر گردهمایی کوچک و بزرگ جامعه ریاضی کشور مملو از شوق و امید و انتظار و نگرانی است به علاوه روشنایی تلاقی برق چشم‌های درخشانی که شیفته دانش و دانایی‌اند. همه این‌ها، نشانه‌های آشکاری هستند از حیات و حضور این جامعه دانشور، در صحنه علم و توسعه علمی ما. نخستین سمینار چشم‌انداز آموزش و پژوهش ریاضی کشور، گردهمایی کوچک اما پُر رونقی بود که به همت و زحمت شاخه علوم ریاضی فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و همکاری انجمن ریاضی ایران، در پانزدهم مهر ماه سال جاری (۱۳۸۹) در ساختمان کوچک این فرهنگستان، واقع در خیابان دربند تهران برگزار گردید. حدود ده ساعت گفتگو و رودر رویی صمیمانه و سازنده شرکت‌کنندگان در طی نه عنوان سخنرانی و پرسش و پاسخ‌های فشرده پس از هریک، درباره مسائل عمومی و جاری و سیاست‌گذاری‌های موجود در حوزه این رشته و در پایان روز، برگزاری پُر مشارکت میزگردی با عنوان «آینده ریاضی در ایران»، همگی موجب شدند تا گردایه‌ای از گنجینه تفاهم‌ها، امیدها، مصلحت‌ها و نگرانی‌های این جمع درباره مسائل حال و آینده نزدیک ریاضیات ایران فراهم آیند. این همدلی‌ها، هم رأی‌ها و نگرانی‌ها سزاوار ثبت و نشراند. این بیانیه مصمم است تا ردیف‌هایی از این گونه دریافت‌ها و ملاحظات مشترک را، به شرح عناوین متنوع زیر، هم برای اطلاع همگان، هم به عنوان مبنایی برای تداوم گفتگوهای ثمربخش‌تر آینده و هم برای اطلاع مسئولین و سیاست‌گذاران ذیربط منتشر سازد.

خویش است.

صریح، آشکار و مستند این رساله‌ها هستند. طرح و بحث همه جانبه معیارها و شرایط یک رساله موفق دکتری ریاضی، یک موضوع مهم و جاری ریاضیات امروز کشور است. یقیناً تداوم این گونه مباحثات، به تدریج به یک تفاهم و عرف مقبول ملی در این باره خواهد انجامید.

۶. پژوهش

تعمیق هر چه بیشتر کیفیت فعالیت‌های پژوهشی ریاضیات در کشور دغدغه همیشگی همه است. یک راه نیل به این مقصود، گسترش سنت نقد و ارزیابی مستمر این فعالیت‌ها در مقایسه‌های متناسب منطقه‌ای و جهانی است. جامعه علمی ما توانایی ارزش‌گذاری دانشوران خود را دارد و ریاضی‌پیشگان خوب ما ارزش و اعتبار خویش را بیش از هر چیز در تبادل متقابلی با این جامعه می‌گیرند درست همانطور که هر جایی که هستند همه داشته‌ها و تجربیات خود را در خدمت به اعتلا و افتخار این جامعه قرار می‌دهند. این سنت بیش از پیش باید در میان ما باب و مرسوم شود.

۷. آموزش معلمان

آموزش و تربیت معلمان ریاضی مدارس کشور به عنوان پایه‌گذاران دانستنی‌های بنیادی، ضروری و پایه‌ای دانش ریاضیات باید مورد توجه قرار گیرد. دانشگاه‌ها و به‌ویژه بخش‌های ریاضی آن، معتقدند توجه به کیفیت آموزش ریاضی مدارس بخش تفکیک‌ناپذیر تعلقات جامعه ریاضی کشور است. از این رو، این حوزه نیازمند توجه ویژه مسئولان برای ارتقاء شغلی معلمان و تحول بنیادی در راستاهای گوناگون برنامه‌ریزی آموزشی، اجتماعی و اقتصادی است.

در نهایت، شرکت‌کنندگان در این گردهمایی از حمایت‌های ارزنده رئیس عالی‌قدر فرهنگستان جناب آقای دکتر رضا داوری، از زحمات دبیر محترم سمینار جناب آقای دکتر مگردیچ تومانیان، از همفکری و همراهی همه اعضای شاخه علوم ریاضی فرهنگستان و همکاری انجمن ریاضی ایران، هم‌چنین از همه کارکنان فرهنگستان به‌ویژه خانم آیت‌الهی، سازماندهی و برگزاری آبرومند این همایش قدردانی می‌نمایند. مطمئناً تداوم همکاری بین این دو نهاد علاقه‌مند به سرنوشت ریاضیات کشور، راهگشای بسیاری از موانع برای پیشبرد و ثمربخشی این دانش در این سرزمین خواهد بود.

شاخه ریاضی فرهنگستان علوم

۳. آزمون متمرکز دکتری

توسعه تحصیلات تکمیلی و به‌ویژه دوره‌های دکتری و توجه به آموزش، پژوهش و آفرینش‌های علمی برای ارتقای کارآمدی‌های هر چه بیشتر این دوره‌ها، موجب دلگرمی‌های بسیار است. با این وجود نگرانی از فراخوانی‌های بی‌اندازه به دوره‌های تکمیلی به علاوه تمرکز آزمون دکتری با دورنمای تئوری مشکلات ناشی از تمرکزگرایی آزمون کارشناسی ارشد به این دوره‌ها بسیار نگران‌کننده است. یک نگرانی عمیق‌تر در این روند، نفوذ همه جانبه معضل کنکور به عالی‌ترین بخش‌های آموزشی و تحقیقاتی کشور است، چیزی که بدون تردید همان عوارض آزموده دوکنکور دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد را با ایجاد انحراف‌ها و شکاف‌های مهم آموزشی در پی خواهد داشت. پیشنهاد می‌شود که مشکلات اجرایی پذیرش‌های جاری دانشجویان دکتری و انتقادهای موجود مسئولین امر درباره شیوه و عمل دانشگاه‌ها و بخش‌های تخصصی در این باره، با چاره‌اندیشی‌های دیگری رفع گردند.

۴. برنامه‌ریزی متمرکز درسی

حمایت از دانشگاه‌ها به عنوان نهادهایی که از استقلال معنوی و علمی فراوانی برخوردارند در همه جای دنیا روش و شیوه رایجی است. تکلیف و ابلاغ برنامه‌های یکسان علمی و آموزشی برای همه دانشگاه‌ها، تقویت شأن و رتبه و استقلال و تمایز و توجه به مأموریت‌های متنوع دانشگاه‌ها را در پی ندارد. رو در رو نمودن دانشگاه‌ها با نیازهای جدید علم و زندگی و نیازهای رو به رشد و گسترش توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و جهان امروز و معرفی الگوهای پیشرو و رقابت بر سر موفقیت‌های علمی و آموزشی و مشارکت و تفاهم در تداوم و تقویت این راه‌ها و رویه‌ها، کلید پیشرفت‌های موفق آموزشی در شاخه‌های علوم ریاضی و اصولاً هر بخشی از علوم است. ابلاغ غافلگیرکننده برنامه یکسان درسی برای سه دوره کارشناسی علوم ریاضی به کلیه دانشگاه‌های کشور، فاقد این مؤلفه‌ها و موجب نگرانی‌هایی جدی است.

۵. رساله‌های دکتری

عیارسنجی کیفیت برگزاری دوره‌های دکتری ریاضی و رساله‌های این دوره‌ها به عنوان یکی از عالی‌ترین دستاوردهای ریاضیات کشور، در معرض آزمون‌ها و پرسش‌گری‌های ملی و جهانی است. حاضرین در این همایش به‌طور جدی معتقد به نقد و ارزیابی